REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 46 — Brașov, Miercuri 27 Februarie (11 Martie — 1908.

Profeția trabantului.

Faimosul ministru de interne din timpul cabinetului Fejervary, Iosif Kristoffy, a ținut iarăși un discurs cu ocasiunea conferenței generale a partidului radical, a căruia suflet este el. Insuși faptul, că s'a întrunit în Budapesta o astfel de conferență de cetățeni maghiari, cari cer grabnica realizare a votului universal, este de ajuns spre a justifica interesul deosebit, cu care, amici și inimici, au urmărit adunarea și banchetul partidului radical.

In discursul său ținut la banchet, chipu ca oaspe distins învitat anume să vorbească, Kristoffy n'a spus nimic — ce nu a spus și mai nainte în altă ordine de idei. Tot ce pare nou în vorbirea lui este citarea textului verbal al punctului 8 din pactul ce s'a încheiat între coaliție și coroană și în care se formulează postulatul coroanei privitor la reforma electorală. Se zice în acest punct, lucru ce de altfel s'a știut, că amintita reformă trebue să fie executată cel puțin pe o bază așa de largă ca proiectul de atunci al guvernului Fejervary. Acest proiect este cel publicat prin ziare de fostul ministru de interne Kristoffy. Ne aducem aminte ce rea impresiune au fost făcut atunci multele clauzule ce le vârâse Kristoffy în proiectul său cu privire la limitarea dreptului electoral al naționalităților. Cu toate acestea proiectul său pentru întroducerea votului universal, se poate numi încă liberal față cu diversele proiecte reacționare, ce circulă, conținând condițiunile în cari are de gând guvernul de azi al coaliției să efectueze reforma.

Multă amărăciune răsuflă din vorbirea lui Kristoffy. El vede și simte, că cei ce conduc azi destinele țărei îl urăsc tare, nu pentru pretinsa trădare de patrie ce a săvârșit-o prin măsurile sale, luate în mod neconstituțional, de care păcat s'au făcut culpabili dimpreună cu el mulți alții, ci numai și numai fiindcă a sgândărit și a scotocit votul universal. C'o plăcere ascunsă, Kristoffy declară și repetă că el și numai el a recomandat monarhului să pună condițiunea reformei electorale. Il desfată gândul, că înverșunații săi dușmani, astăzi la putere, au fost constrânși în urma intervenirei sale directe, să primească condițiunea aceea la încheiarea pactului. Să știți, le spune, că acum nu mai puteți scăpa de votul universal, v'am prins în cușcă. In senzul pactului trebue să respectați ca un minimum estinderea dreptului electoral, cum a fost stabilită de guvernul care va precedat. Votul universal secret va fi și va trebui deci să fie întrodus sincer și fără a se lua votul plural și alte năsdrăvănii. O spune cu multă siguranță Kristoffy și o accentuiază într'un mod, care nu lasă ca omul să se îndoiască în convingerea lui. Totuși pasagele ultime ale vorbirei sale în cari profețește sigurul ruin, — dacă se vor neglija și de aci încolo interesele marilor masse ale poporului, dau a se cunoaște că cu tot punctul 8 al pactului și Kristoffy are o mică bănuială, că politica și apucăturile guvernului coaliției ar putea să paraliseze în mare parte efectele condițiunilor stabilite cu privire la votul universal în amintitul punct.

Până și disidenții, cari se laudă a fi sinceri aderenți ai votului universal, nu vor nici să audă de Kristoffy și acum după noul său discurs îl trimit „să se întoarcă iarăși în mormântul de unde a eșit". E mare cestiune însă dacă cu el vor merge în mormânt și ideile progresiste, ce, nu se poate nega, le-a proferat și le profesează, ca să poată face cu putință lui Wekerle, Andrassy, Kossuth să ia în batjocură încă și în ziua de azi realizarea votului universal egal și secret.

Chestiunile militare preocupă în măsură mare opinia publică maghiară. In numărul de Duminecă al ziarului oficios independent »Budapest« cetim, că conducerea armatei se ocupă serios cu resolvarea cestiunilor militare, cari vor satisface »aspirațiunile naționale«. S'ar fi găsit deja o formulă pentru resolvarea chestiunei limbei, despre care se zice că ar fi acceptată și de Maj. Sa Monarchul.

Guvernator european în Macedonia. »Politische Corresp.« află din Constantinopol, că cercurile politice turcești sunt convinse că propunerea lui Groy, ministrul de externe al Angliei, pentru numirea unui guvernator european în Macedonia, nu se va putea realiza, mai întâiu fiindcă există un guvernator, Hilmi-pașa, care e inspector general, deși n'are titlu de guvernator; al doilea, numirea unui guvernator european ar însemna îndrumarea spre autonomia Macedoniei. Cercurile turcești nu cred, că guvernul englez ar dori aceasta. Ele se îndoesc apoi, că Anglia va izbuti să convingă pe celelalte Puteri în sensul vederilor sale.

Discursul-program al lui Kristoffy.

Eată părțile mai remarcabile ale discursului lui Kristoffy, despre cari am făcut amintire eri:

»Nu neg, e adevărat, că am ridicat mâna în contra constituției, am făcut însă și mai mult, am luat o secure și am aplicat cu ea grele loviri stâlpilor putreziți, pe care e așezată aceasta constituție. Admit și aceea, că cel ce face aceasta cu intențiune de a nimici constituția ori de a o restrânge, merită să fie desprețuit de toți oamenii cinstiți și să se împărtășească de soartea trădătorilor de patrie.«

»Dacă însă are să fie împărtășit de aceasta soarte și acela, care se atinge de constituție spre a înlocui stâlpii ei putrezi cu alți stâlpi noi sănătoși, care se folosește de săcure spre a-i lărgi bastioanele și a-i deschide mai tare porțile, care s'atinge cu mâna de ea, spre a-o transforma pentru luptele mari ale vieții moderne, și a-i ridica puterea de rezistență prin întrebuințarea puterei milioanelor — atunci, domnilor, să fiu și eu un trădător de patrie, căci și eu n'am voit alta. Constituția avitică a fost în adevăr în pericol.«

»Mai sunt acuzat, că am violat greu marele principiu al parlamentarismului. E adevărat că am luat guvernul fără majoritate, așa că nu puteam fi controlat în ce privea faptele mele oficiale, sau întrelăsarea lor. Vă rog însă să-mi dovediți, unde este codificat principiul majorității în constituția ungară. Și unde se găsește principiul responzabilităței politice în legile dela 1848? Constituția ungară nu stabilește nici una nici alta, și deoarece majoritatea parlamentară nu formează o condiție pentru guvernare, nici dreptul de a trage pe cineva politicește la răspundere, nu e stabilit ca garanță a constituțiunei. Și orice vor zice jurisconsulții, eu și astăzi sunt de convingere, că numirea cabinetului Fejervary de către coroană a fost o încercare constituțională și încă o încercare pe deplin succeasă spre restabilirea ordinei constituționale normale...«

Vorbește apoi despre tractatele comerciale, cari trebuiau să între în vigoare la 1 Martie 1906.

»Punerea în vigoare a acestor tractate pe calea ordonanțelor este, pe cât știu, singura călcare de lege, ce i-se poate atribui cabinetului Fejervary. Nu voiu să apăr acest pas prin *suprema lex*. Pasul, durere, s'a întâmplat și eu port răspunderea ce cade pe mine, dar numai răspundere politică, căci cea morală cade asupra acelor anumiți domni secretari de stat, cari au redactat, au întocmit și au esecutat aceasta întrare în vigoare. Căci domnilor! să nu fiți așa de naivi a crede, că cabinetul Fejervary ar fi avut lipsă de aceasta punere în vigoare«.

Spune că comitetul diriguitor al coaliției se aștepta cu mare nedumerire la acea punere în vigoare și succesul politic al acestui pas au ei a-l mulțămi cu deosebire împrejurării, că unele fire duceau în această privință din cercul cabinetului la câțiva membrii din comisiunea diriguitoare. »Și îndată ce marele termin a adus acest succes, s'au ivit, lucru curios, trimișii păcei și aceiași patrioți, cari până aci respinseră orice încercare de pace, se arătară acum deodată aplecați de a lua frânele guvernului, și nici măcar pe baza programului lor, ci a acelui program, pentru care ei m'au declarat trădător de patrie.«

»Aud deja ce-mi răspund: »O are ușor domnul acesta, căci îl scutește pactul cu coroana«. Ei bine, pactul mă scutește; dar, mă rog, aicea se poate ajuta. In fața țărei ofer coaliției să facă escepțiune privitor la persoana mea și să mă pună în stare de acuzațiune; ofertul meu este sincer și cinstit, nu voiu să fiu crutat, numai o condițiune pun, ca pertractarea să fie publică.«

»Cea mai gravă acuzare mi-se face că aș fi luat în deșert limba de comandă maghiară; nu neg nici aceasta, că conștiu și cu plan am comis acest mare atentat; marele odiu cadă pe mine, dar aș vrea să știu ce limbă de comandă am desprețuit eu? Poate pe aceea, care răzimată pe puterea națiunei și pe baza legală însaș a voit să ajungă la realizare serioasă? Nu, domnilor, aceasta limbă de comandă n'am umilit'o; aș fi fost un om fără onoare, dacă aș fi făcut'o. Dar nici n'am putut să mă ating de aceasta limbă de comandă, fiindcă o astfel de limbă de comandă n'a esistat în timpul faimoasei lupte naționale. A fost o altă limbă de comandă, care însă a zăpăcit pe fiecare, fiind înfășurată în mantaua dorințelor sacre ale națiunei și care chiar pe oamenii treji i-a aruncat la marginea prăpăstiei.

»*Cine mai vorbește azi de limba de comandă?* care mai târziu a devenit *limbă de regiment*, apoi limbă de *companie*, pe când *votul universal* a devenit programul Regelui și al țărei și stăm de fapt în ajunul realizărei lui. Inaintea lui Dumnezeu și a oamenilor aș avea un drept de a pretinde victoria aceasta pentru mine, dar nu o fac. Mă mulțămesc a pune modest întrebarea: cine este trădătorul de patrie?

»S'apropie ziua, când națiunea ne va judeca pe noi toți, când nu privilegiații vor pronunța sentința, ci întregul popor al Ungariei, totalitatea națiunei ungare. Căci votul universal secret va veni, fiindcă trebue să vie și în privința aceasta pot să mă liniștesc, că am asigurat votul universal în pact, căci altfel nu l'aș fi recomandat nici fostului ministru președinte nici Regelui.

Acum aduc la cunoștința poporului ca să se facă lumină și nu atât pentru justificarea mea, aduc, zic, la cunoștința poporului, ca să știe la ce are un drept, punctul respectiv al pactului, care sună astfel: 8. »Problema acestui guvern o va »forma realizarea agendelor stabilite în »toate punctele premergătoare și afară de »aceasta ca ultima agendă *esecutarea re»formei dreptului electoral cel puțin pe o »bază așa de largă, cum se cuprinde în »proiectul guvernului de azi.*« Firește că sub espresiunea, guvernul de azi, este a se înțelege cabinetul Fejervary.«

»De geaba se hărțuesc regulamentul camerei și cestiunile militare în mod forțat, făcându-se încercarea de a lua reforma electorală prin oarecare revoluție de palat dela ordinea zilei. Pactul, domnilor, este consumat, se apropie timpul, când toate puterile vor deveni libere: nu numai acelea, pe cari le-a legat acest pact, ci și acelea pe care le va aduce la viață reforma parlamentară; tot viitorul, toată soartea țărei atârnă de acolo cum vor fi folosite aceste puteri. Dacă vom negligea și de aci încolo interesele marelor masse ale poporului va urma cu fatală necesitate ruinul națiunei maghiare...«

Din dieta ungară.

Situația în viitorul parlament. — Discursul tronului.

Din partea a două a discursului dep. Dr. A. Vaida, rostit în ședința de Sâmbătă a dietei, reținem, după protocolul stenografic, următoarele pasage:

»Dacă a devenit obiceiu în acest parlament, ca d-nii deputați să se folosească la desbaterea proiectului revizuirei regulamentului Camerei de argumentul, că votarea acestei reforme se impune în interesul viitorului parlament din cauza naționalităților și a partidului social-democrat aliat în mod firesc, revin și eu la acest argument și voesc să arăt cum va fi tabloul situațiunei viitorului parlament, precum mi-l închipui eu. (*Să auzim*).

»Eu cred, onorată Cameră, că în butul neînțelegerilor, cărora am fost expuși în diferite rânduri, noi ca partid și persoana mea, și cari s'au ivit între noi și partidele maghiare, — poate să se ivească o astfel de situație, care astăzi pare paradoxă, dar ca mâne, va fi o situație firească, pot adecă obveni astfel de vremuri, că, în ce privește vătămarea drepturilor constituțiunei, nu vor mai fi deosebiri de vederi între partidul naționalităților și acele partide, cari vor reprezenta aici în Cameră convingerile si drepturile poporului muncitor neaoș-maghiar.

»Intreb acum, dacă atunci va fi anevoioasă situațiunea noastră, nu va fi mai grea soartea minorității maghiare în acel parlament, în care va hotărâ asupra noastră și asupra soartei noastre parlamentare *regulamentul înăsprit?* Dar poate obveni și cazul, că referințele politice se vor desvolta cu încetul și că în locul partidului liberal va ajunge un alt partid liberal cu lozince ceva mai desvoltate și modernizate și că acest partid va deveni sub altă firmă majoritatea parlamentului ungar.

»Intreb acum: în cazul acesta nu se va crea oare o situație mai grea decât disidenților actuali, — acelei minorități maghiare, kossutiștilor radicali, cari vor intra atunci în parlament? Ei se vor lupta și noi deasemenea ne vom lupta, deși pe diferite baze politice, — însă totuși pentru ajungerea aceluiași scop. Intreb, onorată Cameră: nu se cugetă oare nimeni la acea posibilitate, că la timpul său se va putea realiza o conlucrare pacinică, un fel de coaliție între partidul social-democrat, partidul radical kossutist, partidul radical agrar sau alt partid și între partidul naționalităților? Eu cred, că aceasta e mai mult ca sigur și, fiindcă acea formațiune viitoare parlamentară o vom avea s'o mul-

ţumim proiectului, care formează actual obiectul desbaterei noastre, — nici nu-i sunt aşa mare duşman, fiindcă, după părerea mea. acesta (proiectul) va deveni baza acelei conlucrări, care se va realiza pentru ajungerea aceluiaşi scop. Atunci nu va mai trece în faţa poporului maghiar nici Vasile Lucaciu, nici Vaida şi nici soţii lor ca oameni de nimica şi trădători de patrie. Atunci se va recunoaşte, că este nevoie de-o împreună-lucrare, căci cu puteri unite va fi posbili să ajungem scopul, ce-l vom avea atunci 'naintea ochilor«.

Dep. *Vaida* a citat către finea discursului său şi pasagiul din discursul tronului, în care se pune în vedere aducerea votului universal, adăugând următoarele:

»Acest pasagiu vorbeşte clar, el dovedeşte, că cea mai de căpetenie lucrare a guvernului ar fi fost de a crea deja de mult legea electorală pe baza votului universal, secret şi după comune. Când s'ar fi întrunit apoi noul parlament şi-ar fi făcut el singur un regulament al Camerei, după dorinţa sa, căci fiind un parlament bazat într'adevăr pe voinţa poporului, ar fi fost zadarnică orice sforţare, căci acel parlament ar fi destul de puternic, ca să'şi alcătuiască un astfel de regulament, care să corăspundă voinţei sale şi nu un regulament, pe care voim noi să'l octroăm«

Dep. *Vaida* prezentă şi motivează în fine o resoluţiune, în înţelesul căreia Camera să aleagă o comisiune din toate partidele dietale, care să elaboreze un nou proiect de revizuire a regulamentului Deodată cu raportul acestei comisiuni să se prezente Camerei şi proiectul de lege privitor la votul universal secret şi egal.

Salon de convorbiri.

Răspuns d-lui Sorcovă.

Observarea d-lui P. Suciu din Nr. 39 al »Gazetei« e foarte bună. Intrebarea trebue pusă astfel: cum am putea avea foi bune pentru popor şi numai în rândul al doilea trebue întrebat: cum ar putea fi lăţite între cetitorii ţărani. Regret, că d-l P. S. a trecut cu vederea câteva gazete, cari sunt scrise numai pentru popor — »Libertatea« cu »Foaia interesantă« şi »Tovărăşia« -- sau se adresează şi ţăranilor şi clasei mai culte—»Gazeta de Duminecă«[1]) şi »Ţara noastră«.

»Libertatea« face politică şi dă ştiri folositoare şi nefolositoare, bune şi rele din toată lumea. Prin limbagiul agitatoric, prin stilul vioiu şi energic de propagandă are o influenţă necontestabilă asupra sufletului cetitorilor, deşteptându-le simţul naţional şi ţinându-l într'o agitaţie continuă. Insă nici articolii politici, nici ştirile — singure — nu fac o foaie poporală *bună*.

»Foaia interesantă« vrea să dea cetitorilor o lectură distractivă, uşoară şi plăcută, care să le deştepte şi să le aţâţe gustul de cetit. Materialul îl alege fără nici o pricepere. Ce plăcere poate afla *un ţăran* într'o nuvelă sau poesie reprodusă din »Convorbirile Critice«, din »Viaţa lit şi artistică«, din »Viaţa românească« sau din »Sămănătorul«?

»Foaia interesantă« dă şi ilustraţii. Acestea ar putea fi mai româneşti. S'ar putea da portretele bărbaţilor noştri fruntaşi din trecut şi de azi sau scene din istoria Românilor, dându-se şi lămuririle de lipsă mai pe larg şi mai la înţeles decât cum s'au dat până acum.

»Tovărăşia« e cea mai bună foaie poporală atât în privinţa cuprinsului cât şi a formei şi după cum văd din numeroasele scrisori şi întrebări, cari i-se adresează din toate părţile, are o influinţă bună asupra cetitorilor ţărani.

»Gazeta de Duminecă« şi »Ţara noastră« vreau să fie şi-ale poporului, şi ale clasei mai culte, o idee, care mi se pare greşită. Deosebirea între tagma cărturărească şi între popor la noi e atât de mare încât voind să-i îndestuleşti pe amândoi, nu-l vei îndestuli pe nici unul. Cea mai mare parte a articolelor scrise pentru ţăran nu vor avea nici un interes pentru ceilalţi cetitori şi întors. Ce interes pot avea »Scrisorile către badea Şofron« din »Ţara noastră«, pentru un advocat, de pildă, sau articolele pedagogice ale d-lui Dr. Şpan, pentru badea Şofron? Poate fi o foaie foarte bună pentru clasa cultă -- cum de fapt şi este »Ţara noastră« — şi în schimb slabă ca foaie poporală.

O foaie adresându-se unei clase de oameni va fi cetită şi va avea resultate positive, dacă va servi interesele clasei respective şi va fi scrisă pe înţelesul ei. Foile noastre poporale trebue — în ce priveşte conţinutul — să aibă în vedere totdeauna năcazurile şi lipsele poporului, iar în privinţa formei cultura şi felul de cugetare al ţăranului. Până acum — cu puţine esceptiuni — condiţiunile acestea au fost desconsiderate.

Obiectul cel mai îndrăgit al foilor poporale a rămas până în ziua de azi politica, făcută într'o formă, care nu se deosebeşte aproape în nimica de aceea a gazetelor pentru clasa cultă. Aceasta este causa de influinţa lor asupra desvoltărei economice şi sociale a poporului este aproape nulă.

Programul unei foi bune poporale trebue să cuprindă următoarele puncte:

1. Economie. a) Economie de casă, b) Economie de câmp, c) Tovărăşiile.

2. Higienă. a) Locuinţă, b) Nutremânt, c) Imbrăcămintea.

3. Chestiuni de administraţie, desluşindu-i-se ţăranului drepturile şi datoriile sale cetăţeneşti, dându-i-se sfaturi în afaceri judecătoreşti, de dare comunale etc.

Mai ales punctul ultim (3) e cu desăvârşire negles, pe când se ştie câte năcazuri au bieţii oameni din causa, că nu cunosc legile.

4. Politică, ştiri şi articole de distracţie, cari toate trebue să aibă o tendinţă practică, de educaţie.

Sub numele de politică trebue să-i dăm poporului lucruri, cari pot avea o influinţă bună asupra deşteptărei conştiinţei sale naţionale. Prin urmare o foaie pentru popor nu poate cuprinde nimicurile politice din toate ţările. Pe ţăranul nostru nu-l interesează şi nu-l pot interesa declaraţiile cutărui ministru francez făcute riporterului dela cutare ziar jidovesc, nici întâlnirea cutărui japonez cu cutare bărbat de stat din Statele unite de pildă. Foile noastre poporale trebue să se mărginească la politica Ungariei, dând şi de aci numai *lucrurile mai însemnate, lucrurile esenţiale.* In schimb vor avea să dea o importanţă deosebită mişcărilor naţionaliste.

Cea mai mare parte a ştirilor, aşa cum se dau azi, nu au nici un interes. In publicarea acestora trebue să fim cu băgare de seamă la folosul lor practic. Nu modul cum a înşelat A. nevasta lui B. nici modul cum a furat C. averea lui D., ci trebuesc date ştiri, din cari ţăranul să tragă folos, să înveţe, să-şi lărgească cercul cunoştinţelor.

In ce priveşte partea distractivă, cred că deocamdată ne putem mărgini la publicarea poveştilor, poesiilor şi anecdotelor poporale, fiindcă acestea sunt mai bine înţelese şi acestea causează ţăranului cele mai bune distracţii.

Poate va zice cineva, că programul propus aici e prea vast şi deci estensiunea foilor trebue să fie foarte mare.

Programul într'adevăr e vast, însă nu e de lipsă, ca fiecare număr al foii să cuprindă articole şi de economie şi de higienă şi de administraţie etc.

Lucrul ni-l închipuim aşa: politica şi ştirile se pot publica în fiecare numer (se înţelege, că politică mai puţină decât cum se face azi). In ce priveşte celelalte puncte din program, odată se pot da şi articole de economie şi higienă, altă dată de administraţie şi distractive etc.

Se va zice apoi, că ar fi bine, ca chestiunile economice şi higienice să fie tractate în foi speciale. Părerea aceasta mi se pare greşită. Ţăranul are lipsă de toate punctele din programul de mai sus şi toate trebuesc desluşite. Dacă desluşirea aceasta se va face în mai multe foi de specialitate, costând fiecare bani, urmarea va fi că poporul fiind sărac, va cumpăra una dintre foi şi pe celelalte ba.

Forma în care e scrisă foaia, trebue să fie poporală. Dl Iuniu are drept: nu numai cuvintele, ci modul de cugetare încă să fie poporal. Lucrul e cu mult mai greu decât cum s'ar părea. Scriitorul trebue să cunoască perfect, nu numai cuvintele folosite de ţăran, ci modul lui de-a gândi şi de-a înţelege, cultura şi sufletul lui. Limba scrierilor pentru popor să fie a literaturei poporale.

Cine ar putea da o astfel de foaie? Cred, că Asociaţiunea, fiind că ea, având un mare număr de membrii în diferitele secţiuni, folosindu-se apoi de prelegerile poporale mai bune, o va putea prevedea cu materialul de lipsă şi i-ar putea face şi o propagandă mai estinsă, dispunând, ca cu ocaziunea fiecărei prelegeri poporale sau a adunărilor generale din despărţăminte, să i-se atragă atenţia poporului asupra ei. Se înţelege, *că sprijinul preotului şi al învăţătorului e indispensabil.*

O persoană privată nu cred să fie în stare a da o foaie bună poporală şi tot odată să o şi lăţească. Intre diferitele instituţiuni nu aflu nici una mai potrivită decât Asociaţiunea.

Iustin Volbură.

1) Cea din Şimleu. Not. Red.

ŞTIRILE ZILEI.

— 25 Februarie v.

Teatru de diletanţi în Braşov. Reprezentaţiunea teatrală, care era să aibă loc săptămâna aceasta în Braşov cu concursul d-nei şi a d-lui *Z. Bârsan*, s'a amânat pe *Duminecă 29 Martie st. n. a. c.* Programul reprezentaţiunei rămâne acelaşi. Amănunte în numerii viitori.

Pentru Românii din Ugra. Din venitul net al festivalului dela Teatrul Naţional dat de societatea studenţilor »Sol daritatea« din Iaşi alaltăeri pentru ajutorarea ţăranilor din Ugra, s'a trimis suma de 557 lei şi 75 bani, sumă ce representă jumătatea din venitul festivalului, d-lui Dr. Lascu în Oradia mare, însărcinat cu adunarea fondului pentru plata amenzilor, la care au fost condamnaţi ţăranii români de justiţia ungară, iar cealaltă parte a produsului s'a dat pentru sporirea fondului societăţii »Solidaritatea«.

Două conferenţe asupra nuveliştilor români. In zilele de 11 şi 25 Februarie st. n., d-l profesor H. Tiktin, directorul seminarului de limbi orientale din Berlin, a ţinut în acel oraş două interesante conferenţe asupra nuveliştilor români I. Creangă, Al. Vlăhuţă şi d-l A. Basarabescu. Ambele conferinţe au fost ilustrate cu diferite portrete şi volume de ale autorilor trataţi. Conferenţiarul a cetit în traducere germană: »La arie« de Al. Vlăhuţă, »Povestea unui om leneş« de Creangă, şi nuvela »Dânsa« de Basarabescu, toate mult apreciate şi aplaudate.

Aniversarea de 80 ani a lui Tolstoi. In cursul anului — şi anume la 28 August — marele scriitor Tolstoi împlineşte vârsta de 80 de ani şi pentru aceasta zi lumea literară pregăteşte o adevărată solemnitate. Miliardarul american Carnegie s'a oferit să editeze toate scrierile lui Tolstoi, răscumpărându-le dela diferiţi editori. După o socoteală făcută e necesar un milion de ruble. Alţi admiratori au propus să se răscumpere Iasanaja Polyana pentru a face acolo un institut de cultură. De asemenea e vorba ca să se transporte la Iassnaja casa, în care s'a născut Tolstoi, în satul Dolgow.

Inspecţie şcolară. Bela Walther, directorul superior de şcoale, a sosit în Braşov spre a vizita şcoalele secundare. D-sa începe azi a inspecta şcoalele reale şi gimnaziul de stat, apoi va inspecta institutele medii ale confesiunilor.

Vindecarea deplină a victimei automobilului princiar. Am vorbit la timp şi cetitorii noştri sunt în curent de cele petrecute cu copilul Ionel Dobrea, care a fost lovit de automobilul princiar. In urma acestui nenorocit accident, Principele Ferdinand, Principesa Maria şi Principele Carol s'au dus aproape zilnic la spitalul Colţea, interesându-se în persoană de starea copilului. Principesa moştenitoare a stat cu ceasurile lângă patul micului rănit şi i-a dat îngrijiri de mamă. Copilul s'a vindecat pe deplin şi Duminecă a părăsit spitalul Colţea. E de nedescrisă bucuria mamei sale Varvara, când îşi luă copilul de mână şi păşi pragul spitalului. Ionel avea braţele încărcate cu jucării şi întreba mereu de fraţii lui, ca să le împartă şi lor. La plecarea copilului au fost de faţă d-l Dr. Iacobovici, care a îngrijit neîntrerupt, tot timpul, pe micul rănit. Mai era de faţă şi întregul personal al acelei secţii. Când Ionel eşi din salonul în care stătuse, zise cu multă naivitate:

— Mamă, o să vie principesa şi are să se supere când nu m'o găsi aci.

Aceste cuvinte ale copilului impresionară adânc pe toţi cei de faţă. Principesa Maria a invitat pentru săptămâna aceasta, la palatul dela Cotroceni, pe femeia Varvara, împreună cu fiul ei Ionel.

Promoţiune. In 7 Martie n. a fost promovat la universitatea din Cluj d-l Coriolan *Bohăţiel* la gradul de doctor în drepturi.

Conferenţe publice poporale. Duminecă s'au ţinut în Bucureşti la nouă şcoli conferenţe publice populare. Pe lângă subiectele desvoltate de către institutorii conferenţiari, s'au desvoltat cu destulă competenţă la toate aceste şcoli şi conferinţe medicale cu subiectele deja anunţate. La fie-care cerc cultural. scrie »V. Naţ.«, erau prezenţi toţi institutorii, părinţii într'un număr mare şi elevii claselor III. şi a IV-a, cari au luat parte la nişte desăvârşite serbări scolare cu teatru, cântări îngereşti, etc. Partea practică a acestor conferinţe de pe lângă aceste şcoli a fost că chiar în faţa autorităţilor s'au făcut: la şcoala Nr. 32 de băieţi înfiinţarea unei »Societăţi de ajutor mutual şcolar« cu scop de a veni în ajutorul elevilor săraci cu haine, cărţi, hrană, etc. de altfel până în prezent funcţionează 9 asemenea societăţi pe lângă şcolile din Bucureşti, iar la şcoala Nr. 3, de fete s'a înaugurat o serbare populară pentru fetele acestei şcoli.

Mulţămită publică. Pentru înlesnirea unei călătorii de studiu a elevilor din cl. VII. dela gimnaziul gr. or. român din Braşov au binevoit a contribui următorii domni: I. *Pe lista lui Aurel Baiulescu:* Dr. N. Manoiu 10 cor., Dr. I. Hosanu, 10 cor. II. *Pe lista elevului Ioan Colbasi*: Dr. V. Bologa, 5 cor., Dr. Enea Papiu 5 cor., E. R. 3 cor., Dr. Russu, 4 cor., Dr. Ilie Beu, 4 cor. III. *Pe lista lui Iosif Puşcariu şi Emil Ţăposu*: Kováts Károly 5 cor., N. Popovici, 1 cor. E. Weber, 1 cor., Axente Moşoiu, 2 cor., Ilarie Reit, 2 cor., Dr. Iuliu de Puşcariu, 5 cor., Ioan Aldea 1 cor. IV. *Pe lista lui Liviu Herlea:* Pr. Herlea, 5 cor., S. Dămian 2 cor., Nicolae Olariu, 2 cor., Constantin Olariu 4 cor., George Baluţiu 2 cor., Demian Bria, 2 cor.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai contribuit băncile »*Detunata*« din Bucium şi »*Murăşanul*« din Maria-Radna, câte 20 cor.

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimnaziului gr. or. român din Braşov.*

O importantă îmbunătăţire pentru călătorii de pe căile ferate ungare. La ministerul comerciului se lucrează la un proiect de lege menit a aduce mari servicii publicului, care călătoreşte pe căile ferate ungare. E vorba anume de o combinaţiune de asigurare contra accidentelor de tren, care să permită fie-cărui călător ca, din momentul când se urcă în tren să fie asigurat pentru suma de 25,000 de coroane. Taxa de asigurare se va plăti odată cu biletul de tren şi ea nu va întrece suma de 20 bani.

Logodnă. Victoria *Vancea* şi Nicolau *Ţetcu*, fidanţaţi. 1908 Februarie, Dicio-sânmărtin.

Producţia Conservatorului. — Producţia, dinainte de examen a elevelor şi elevilor dela declamaţie a avut, — scrie »V. Naţ.« — anul acesta, un mai mare răsunet decât cele din anii trecuţi. Spaţiul, neîngăduindu-ne să vorbim despre toţi — căci toţi au dat dovezi reale de muncă şi de stăruinţă — vom pomeni numai pe elevii cei mai de seamă: D-na *Olimpia Bârsan*, care în »Julietta« a cucerit aplauzele sălii. D-sa are un joc de scenă admirabil şi o dicţiune foarte corectă. Dacă ar avea mai multă căldură, ar fi o artistă din cele mai bune. D-ra Virginia *Ionescu*, un neîntrecut element pentru comedie. D-ra Luiza Al. *Sablonski*, din anul al III-lea, a dovedit că va fi cineva în artă, având mijloace foarte frumoase pentru dramă: fizic, voce, mişcări alese. Anul acesta termină şcoala, o aşteptăm deci pe scena Teatrului Naţional, unde este lipsă de talente ca ale d-sale. S'au distins d-nii: George Mihăescu, căruia, deşi n'a terminat, i se dau de pe acum roluri la Teatrul Naţional, G. Nebunelli şi d-na L. Ioanid.

In jurul unei descoperiri ştiinţifice. Docentul universitar din Budapesta, d-rul Krompacher a declarat unui colaborator al ziarului »Pester Lloyd«, că e foarte nemulţumit de darea în vileag a lucrărilor, cari se urmează în laboratorul său, sub propria-i conducere, asupra *tifosului exantematic.* Aceste lucrări nu sunt încă terminate pentru a se putea vorbi de o descoperire a microbului tifosului exantematic. Afară de aceasta, în caz când cercetările ar ajunge la un rezultat pozitiv, ele ar trebui publicate mai întâiu în revistele speciale, pentru ca să poată fi supuse unui riguros control ştiinţific din partea altor medici. D-rul Krompacher spune, că e cu atât mai surprins de indiscreţiunea comisă, cu cât în institutul său lucrările de această natură sunt totdeauna înconjurate de cea mai mare discreţiune. E adevărat, a terminat medicul, că suntem pe urmele boalei, dar nu e încă absolut sigur, dacă speranţele noastre sunt îndreptăţite. Peste câteva zile lucrările provizorii vor fi terminate şi numai atunci se va putea vedea dacă teoriile noastre corăspund realităţii.

Asasinatul din Salonic. Cu privire la asasinarea dragomanului grec se mai comunică următoarele amănunte: Agenţia grecească anunţă, după depeşile din Salonic, că Vineri seara primul dragoman al conzulatului grecesc din acest oraş, Askitis, o fost întâmpinat de un individ când se reîntorcea la conzulat şi era cam la 60 de metri de la poarta sa şi a fost asasinat de acest necunoscut, care a tras în el de două ori: două gloanţe l'au atins mortal şi vic-

Vima căzu pe pământ. Dragomanul fu transportat în grabă la spitalul francez și vizitat de conzulul general grec și de prefectul poliției. Victima a mărturisit, că asasinul său îi este cu totul necunoscut. Dragomanul a murit. Se crede că această crimă este opera bandelor bulgare. Conzulul general grec a pretestat pe lângă guvernatorul Hilmi-pașa și a cerut o anchetă severă contra acestei abominabile crime. Elementul grecesc din Salonic este foarte excitat; câte-va persoane suspecte au fost arestate. Emoțiunea la Atena a fost mare, când sosi aceasta știre.

Comerciu de fete. Poliția din Budapesta a pus mâna pe o bandă de negustori de fete. In fruntea bandei se afla proprietarul Franz Pleva. Acesta are, sub nume fals, — scrie »Die Zeit« — mai multe case publice în Gran și stă în legătură cu câțiva vânzători de fete din Budapesta, cari pândesc la gară pe cele ce sosesc în capitala Ungariei și, sub cuvânt că le găsesc locuri, le atrag în cursă. Astfel, o femeie cu numele Victor Mihalyi, a dat lui Pleva la Gran, trei fete; a primit plata pe două, de fiecare 500 de coroane; pe a treia, care nu i-a plăcut, a trimis'o înapoi. Femeia Mihalyi a voit să trimită fata la Triest, dar la pornire sărmana a sărit din tren și a fugit. Poliția din Budapesta a condamnat pe Pleva la 2000 de coroane amendă și 14 zile închisoare; pe femeia Mihalyi la 1000 coroane amendă și cinci zile închisoare, și pe alte vânzătoare de fete la 500 și 250 cor. amendă și câte patru zile închisoare.

Vizitarea cailor. In anul acesta vizitarea de primăvară a cailor, se va face în zilele și în locurile următoare și anume: Caii din Brașovul-vechiu vor fi vizitați în 12/III. dela 2—5 oare p. m. în fața morii lui Fromm. Caii din Stupini în 14 III. dela 3—$\frac{1}{2}$6 oare p m. înaintea bisericii. Caii din Scheiu în 19 III. dela 2—5$\frac{1}{2}$ oare p. m. în piața Prundului. Caii din Blumena și din orașul intern în 26/III. dela 2—6 oare p. m. în strada Timiș. Caii din Dârste, Nou, Timișul de sus și de jos precum și din Predeal vor fi vizitați în 24 III. în Dârste înaintea berăriei lui Zell înainte de prânz de la 7—8 oare. Căpitanul orașului invită pe posesorii de cai, să îngrijească ca la timpul și locul fixat toți caii să fie aduși și prezentați cu atât mai vârtos că vizitările ulterioare totdeauna se fac pe spesele celor ce au neglijat prezentarea cailor la terminul fixat.

Grațiarea lui Stössel. Din Petersburg se telegrafiază că Stössel, generalul comandant dela Port-Arthur a fost agrațiat de țarul. Sentința de moarte a fost schimbată în 10 ani temniță de fortăreață.

St tistica bumbacului. — Principalele recolte de bumbac au dat rezultatele următoare, în 1906—907, în baloturi: Statele-Unite 13.511.000; Indiile 3.500 de mii; Brazilia 400.000. Total 18,761.000. Consumațiunea de tot felul a fost de 17.005.000. Aprovizionarea vizibilă și invizibilă era la sfârșitul sezonului de 6,076.000. Prețurile la Havre au variat astfel: 67 fr. în Ianuarie 1907; 66 în Aprilie; 88 jum. în August; 69 în Octombrie și 75 în Decemvrie. Aprovizionarea vizibilă la sfârșitul anului 1907 era de: 3.407.000 bumbac de tot felul din 1906—907, și de 3.809.000 resp. 4414.000 din 1905—1906. Recolta americană a întrecut cu mult așteptările dar a fost de calitate proastă. Celelalte recolte au fost de calitate bună.

Ivindu se un nou caz de turbă poliția din Brașov a orânduit ca începând cu ziua de 8 Martie n. a. c. cânii să poarte timp de 40 zile botniță și să fie purtați de sfoară.

Concertul dela Lugoj

(Dela corespondentul nostru).

Lugoj, 9 Martie n.

După zilnicele necazuri, cari ne apasă tot mai tare pe toate liniile, e un adevărat balzam vindecător asemenea concert, ca și care numai vestitul nostru măestru de muzică *I. Vidu*, e în stare să producă, prin ferbintea sa iubire de neam și limbă.

Din toate piesele sale vibrează cea mai esactă cunoștință a poporului din care face parte, simte ce simte poporul și iute te știe fermecă, în cât ascultând piesele sale poporale muzicale, executate sub conducerea sa, te simți par'că răpit în o altă lume, îți uiți cu totul, că un asemenea popor ar putea avea și pizmași, ar putea fi șicanat, ba ar îndrăsni cineva a atenta la existența sa istorică și la datinele și obiceiurile rămase lui din strămoși titani.

Vasta sală a pavilonului a fost îndesuită de public ales, în frunte cu floarea inteligenței din loc.

De pe fețele tuturor vibra cea mai însuflețită bucurie, o veselie nedescriptibilă te cuprinde auzind cântecile melodioase ale iubitului nostru popor obidat, în dulcea noastră limbă românească, ridicându-se sus, pătrunzător, când legănat pe simțirile înduioșate ale inimei, când cu puternice tonuri esprimând momentele cuprinse în viața, istoria și sufletul poporului românesc.

Ascultând acestea fermecătoare măiestrii ale sufletului poporului nostru, — simți o binefăcătoare liniște în inimă și suflet, convins fiind pe deplin, că acel popor, care se poate lăuda cu asemenea nobleță, cu asemenea cultură sufletească, cu asemenea simțuri înălțătoare și frumoase, nu poate în veci să piara, cu toată urgia deplorabilei ursite, cu toate prăpăstiile prin care trece, căci geniul său puternic, e geniu de ziditor, e geniu titan neînvins, geniul biruitor asupra tuturor inimicilor lui vecinici.

Reușita întregului program a fost mai pe sus de ori ce așteptare, — și a încerca ca să descriem măiestria și destoinicia prin cari s'au achitat concertanții de datoria lor frumoasă, stimabilele dame participante și coriștii cu toții, — ar fi numai un atentat contra minunatei reușite al acestui concert.

D-na *Elena Dobrin*, a știut fermeca acordurile fine și sonore din harmoniu, — iar d-na *Maria Branisce* ne-a încântat prin precisiunea și fineța plină de simț artistic, a jocului d-sale de pian, — gentila d-șoară *Ela Ioanovici*, asemenea cu multă bărbătească dibăcie și siguranță a manuat arcul violinei.

La punctul din urmă, freneticele aplauze de trei ori au înduplecat pe măiestrul nostru, a ne mai delecta cu minunatele melodii înălțătoare.

După concert a urmat dans animat, care a ținut până în zorile zilei, și ne-am depărtat ducând cu noi inima plină de speranță, cu pieptul palpitând, ca transformați în putere, curagiu și o arzândă iubire de tot ce-i românesc.

De astădată și ordinea jocurilor a fost foarte bine compusă, — la primul cuadril au jucat vre-o sută de părechi, — în loc de cuadrilul II, s'a continuat »Ardeleana«, și »Logojana«.

Mare dar a lui Dumnezeu ar fi pentru poporul nostru, ca să se pună pe lucru fiii neamului, și să nu fie comună românească, unde să nu existe cor, — căci cântarea mângâie sufletul, întărește credința, dă curagiu la eluptarea viitorului, oțelește în general geniul mare al vechiului nostru popor de titani.

Trăiască dl Vidu și iubiții lugojeni, ca să ducă steagul minunat, și pe acolo, unde Românii noștri lâncezesc fără a avea o mângâiere în peptul lor ofilit.

Concertul Irena de Brennerberg.

Intre concertele date în iarna asta la Brașov, s'a distins concertul artistei în vioară, al d-șoarei Irena de Brennerberg. Incă cu săptămâni înaintea concertului erau biletele aproape toate prenumerate și vândute, căci era vorba de-a auzi iar pe mult apreciata artistă, care e tot odată o fiică a orașului nostru.

D-ra Brennerberg fu deci foarte călduros salutată de publicul Brașovean, care și aseară ca și dealtădată a gustat prestațiunile artistei c'o încordată atențiune și rară plăcere

Din programul amintit deja în ziarul nostru, relevăm cu deosebire punctul prim W. A. Mozart: Concertul A-dur, în care avurăm din nou ocaziune a ne convinge că d-șoara Brennerberg e forte, și o mare măiastră mai vârtos în esecutarea pieselor clasice, pe cari le interpretează c'o inteligență rară și c'un sentiment profund, care s'a văzut numai la Ioachim și Peters. Manuarea arcului ei e deosebit de elegantă, tonul uimitor de curat până în registrele cele mai înalte, iar fineța cu care prinde melodiile pianului acompaniator e fascinătoare. Aceasta s'a manifestat și eri mai cu seamă în Rondo capricioso din Saint-Saëns.

Aplauze frenetice se iveau după fie care punct al programului, iar la fine publicul n'a voit să părăsească locurile, până ce artista n'a mai adaugat ceva la program.

Precum aflăm, d-ra Brennerberg se va duce de aici la București, unde va da de asemenea un concert. Ii urăm să aibă pretutindeni succesul ce l'a avut la noi.

— e —

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 10 Martie. Ședința de eri a camerei *a fost toată ocupată de discursul deputatului Dr. Lucaciu*, care și-a început cuvântarea spuind că e patriot și dorește binele patriei. Cu toate acestea se declară contra revizuirei regulamentului camerei. Combate argumentul că revizuirea se impune spre a înfrâna naționalitățile, căci deputații nemaghiari nu fac opoziție cu orice preț, ci ei luptă pentru binele general al țării. Lucaci stărue asupra acestei idei și combate ideia că naționalitățile ar constitui o primejdie pentru Ungaria; ele nu vor să facă parlamentul incapabil de lucru. E foarte trist, spune oratorul, că naționalitățile sunt considerate ca o coterie anarhistă și arată suferințele, pe cari le îndură din partea guvernanților. Lucaci urmează apoi spuind că revizuirea regulamentului trebue să se facă odată cu reforma electorală. Necunoscând însă reforma, suntem siliți să combatem revizuirea, cu toate că suntem iubitori de ordine.

Budapesta, 10 Martie. Deputatul disident Farkashazy a adresa Mercuri guvernului o interpelare, în care referindu-se la declarațiile fostului ministru de interne *Kristoffy*, să ceară guvernului lămuriri asupra planurilor de reformă electorală ce i-se atribue.

Budapesta, 10 Martie. Coaliția sârbo-croată va ținea azi o conferință pentru a discuta asupra tacticei de urmat în lupta contra banului Croației și a guvernului ungar. Se va discuta de asemenea și chestiunea dacă partidul să trimită delegați în parlamentul ungar.

Budapesta, 10 Martie. Deputatul Farkashazy a declarat în culoare că e absolut neintemeiată intenția ce se atribue contelui Andrassy, ministrul de interne, *de a cere disolvarea Camerei* în caz când proectul de revizuire a regulamentului ar întâmpina piedici mari.

Budapesta, 10 Martie. Ziarul „Pester Lloyd" anunță că budgetul austro-ungar al războiului pe 1909, la care se lucră acum în ministeriul de războiu, va prevede *sporirea de 14 milioane pentru urcarea soldei ofițerilor și soldaților*. Din această sumă 9 milioane vor fi întrebuințate pentru sporirea soldei ofițerilor și 5 milioane pentru a soldaților

Budapesta, 10 Martie. In culoarele Camerei s'a discutat eri cu multă insistență zvonul cum că guvernul ar avea intențiunea să *curme în mod brusc și autoritar dezbaterea asupra revizuirei* regulamentului Camerei. Din sorginte guvernamentală se asigură însă că nimeni din guvern nu se gândește la o asemenea măsură. In modul în care urmează acum desbaterea asupra proiectului de revizuire se crede că ea nu se va termina înainte de 5 săptămâni. De aceea guvernul e gata să facă tot posibilul spre a cădea de acord cu opoziția, astfel ca proiectul să poată fi votat până la 1 Aprilie, iar după vacanțele de Paști să înceapă dezbaterile asupra budgetului.

Rosenberg, 10 Martie. In procesul *turburărilor dela Cernova* au luat eri cuvântul procurorul și apărătorii acuzaților. Aceștia din urmă au dovedit, că regretabilele incidente de la Cernova s'ar fi putut evita dacă autoritățile eclesiastice și gendarmii n'ar fi procedat cu brutalitate. Populațiunea nu avea de gând să facă nici o manifestație politica. Ea voia numai să împiedece sfințirea bisericei de către un preot, care nu era pe placul ei. Era, deci, la mijloc numai o demonstrație de ordin religios. Astăzi spre seară se va pronunța sentința

Budapesta, 10 Martie. Eri seară, lucrătorii socia iștii au organizat o mare demonstrație de strade. Un număr de vre-o 1 200 de lucrători au cutreerat zgomotoși străzile orașului, și în fața clubului partidului kossuthist au strigat: „Jos cu votul plural! Jos cu falsificatorii votului universal!" In urmă demonstranții au spart ferestrele casinei naționale. Poliția a intervenit făcând 24 arestări. Demonstranții au fost împrăștiați abia pe la orele 11 noaptea.

Londra, 10 Martie. Aici stârnește viu interes, chipul cum a putut ajunge în presă *scrisoarea particulară asupra flotei engleze trimeasă de împăratul Germâniei, lordului Tweedmouth*, ministrul de marină al Angliei. Sunt bănueli că indiscreția a fost comisă de femei din cele mai înalte cercuri engleze. Ziarul „Daily Express" publică o depeșă din Berlin, în care se spune, că după apariția articolului lui „Times" asupra scrisorii lui Wilhelm, s'a făcut un schimb de vederi între Anglia și Germania și că nu-i de așteptat o înăsprire a relațiilor dintre acestea două țări. După publicarea articolului din „Times", Wilhelm a trimis îndată un curier special regelui Eduard.

Bibliografie.

»Răvașul«. Au apărut Nr. 3 și 4 din această revista culturală ilustrată. Intemeietorul revistei: *Dr. Elie Dăianu*, cu următorul cuprins: Directiunea noastră. *** M. N.: »Contribuiri la istoria Ardealului de nord«. Dr. Iacob Radu: »S. Ioan Crisostom și viața modernă«. Cincinat Pavelescu: »Isus pe apă«. M. N.: »Urme istorice din 1758 până la 1760«. Ioan Popu: »Șipotul »*la omul mort*«. B.: »Revistă Bisericească«. Dafin: »Ninge«. I. M. I.: »Sărbările Chrisostom în Roma«. N. Cârstea: »Nemții și Polonii«. Iustin: »Repriviri și probleme«, »Peregrinaj românesc la Roma«. Aurel Dobrescu: »Nicolae Agârbiceanu« »Cronica« Cărți. — Reviste. — Ziare.

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejenie" 2 cor.

Guy de Maupassant „Povestiri alese traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii". 1 cor.

Zaharie Bârsan „Poesii" 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) "Cartuoica Plugarului" — 50 bani.

Ioan Adam: „N zuinți" povestiri și „Pe lângă vatră", pi de și glume țărănești. Ambele à 1.50 cor.

Diverse.

Viorelele și »cabinetul negru«. Nu de mult ziarele povesteau, că principesa Waldemar de Danemarca, bănuind că scrisorile adresate mamei sale, ducesa de Chartres, sunt deschise și cetite înainte de a ajunge la destinație, voi să se asigure de aceasta. In acest scop ea adăogă la sfârșitul scrisorii sale următoarele cuvinte:

»Dragă mamă, vei găsi în acest plic primele viorele daneze; păstrează-le și gândește-te la mine, ori de câte-ori le vei privi«.

Dar principesa Waldemar se păzi de a pune flori în plic.

Care nu-i fu surprinderea când câteva zile după acea, ducesa de Chartres îi mulțumea pentru frumoasele viorele daneze »pe cari le primise«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branisce

Dela „Tipografia şi Librăria“ A. MUREŞIANU, Braşov se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aici înşirate este a se mai adanga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandaţie.)

„Opere complete“ de *N. Nicoleanu, C. Slamati şi V. Cârlova* la olaltă întro singură Broşură. Preţurl 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

M. Sadoveanu. Amintirile căprarului Gheorghiţă. Pagini 280. Preţul Lei 2.

Din opere e complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediţia a doua. Preţul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura *„Minerva“* premiate de Academie şi costă numai 1 cor. plus 10 bani porto

„Popasuri vânătoreşti“ de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare preţul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

Nestor Urechiă: **„In Bucegi“** (Naraţiune) Format octav mare pagini 285 preţul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauş: **„Doamna Oltea« (Mama lui Stefan cel mare)** poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului naţional din Bucureşti în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentaţia de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ştefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: **„Ruşii şi Românii“** c'o prefaţa de N. Iorga. Preţul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoţul şi meşteşugurile în trecutul românesc“.** Preţul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schiţe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Preţul Lei 1.50.

„Călăuza staţiunilor balneare“ de *Aurel Scurtu*. Preţul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

Sandu Aldea **„Cărticica plugarului“** —·50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsu următor: Un arândaş, Despărţire, La ţară, Acasă, Tinereţe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiţii. O afacere. La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoşesc. Preţul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul **„Robia Banului“** de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediţie şi se află la tipografia şi librăria A. Mureşianu în preţ de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dac'aşi fi o păsărică“ romanţă frumósă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu*. op. 1. preţul 80 bani plus 5 bani porto.

„Geloşii“, comedie într'un act, după germană, de *Moşul*. Braşov. Tipografia A. Mureşianu 1905. O piesă fórte potrivită pentru diletanţii noştri dela sate şi oraşe (pentru 3 domni şi 2 dame). Preţul 40 fileri franco.

Nr. 3813/908.

PUBLICAŢIUNE.

In 16 Martie 1908, la 9 oare a m. se va ţinea în despărţământul V-a al magistratului orăşănesc pentru afacerile economice (strada aurarilor Nr. 5 etagiul II) o licitaţie cu oferte. Scopul licitaţiei este de a se da în antreprisă pe timpul dela 1 Mai 1908 până la 29 Septemvrie 1912 birtul din Stejeriş carele s'a zidit acum de nou.

Condiţiunile mai de aproape de ofert şi de contract sunt expuse spre vedere publică până în ziua de licitaţie în cancelaria despărţământului susmenţionat.

Brassó, în 4 Martie 1908.

(84,1—2.) *Magistratul orăşenesc.*

Frumseţea.

Cea mai mare dorinţă a fie-cărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă şi pentru a ajunge acest scop, să foloseşte de ori-ce ocazie, îşi sulemeneşte faţa cu mijloace de necrezut, ceeace în cele mai multe cazuri are de urmare, că faţa în loc să devie mai frumoasă, se ruinează aşa, încât este lipsă de timp lung şi de o îngrijire mare până ce se restaurează iarăşi.

Rezultatul unic în lume, ce l'a obţinut farmacistul din Arad Clemens de Földes cu Margit-Créme a sa (cu deosebire în Francia şi Germania), a îndemnat pe mulţi a imita acest mijloc de renume universal, **nestricăcios** şi care singur are efect miraculos contra tuturor **necurăţenilor din faţă**, pistrui, pete de ficat, bubiţe etc. Aceasta natural, că nu a succes nimărui, deoarece secretul preparării **Margit Crémei** nu-l ştie decât inventatorul şi producentul, care şi păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. **Margit-Créme** este prin urmare tot un fel, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid şi sigur. De aceea să admoniază damele cu toată seriositatea a nu şi unge faţa cu totfelul de alifii; să se folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă şi de medicii vestiţi englezi, americani şi francezi, **ca un mijloc cu efect sigur, nestricăcios şi pentru conservarea frumseţii.** Acest mijloc cosmetic (de frumseţe) de renume universal este **Margit-Créme a lui Földes,** care deja după o folosinţă de 4—5 zile schimbă tot lipilea feţei, depărtează pistruii petele de ficat, sgrăbunţele, coşuri, roşaţa feţii şi a mânilor, dă feţii frumseţe ideală, vioiciune şi înfăţoşare tinerească. Un borcănel costă 1 cor **Săpun-Margit** 70 fil, şi **Pudră-Margit** (albă, rosa şi créme) 1 cor. Toate mijloacele aceste să pot folosi şi separate. **Margit-Créme a lui Földes** se capătă în toată lumea în fie-care farmacie mai mare dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresăm direct la inventatorul: **CLEMENS DE FÖLDES,** farmacist în **ARAD.**

Deposit principal în BRAŞOV: Julius Hornung: Emil Jekelins; Franz Kelemen: Victor Klein: Rudolf Kugler; Lang & Theil droguerie; Eug Neustädter; Heinr. Oberth; Victor Roth: Fridr. Stenner; Teutsch & Tartler, droguerie. — SIGHIŞOARA: A. V. Lingner, farmacie.

La Tipografia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov.

Important pentru vêndětorii de cărţi prin oraşe şi têrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnedeu“

pentru credincioşii de religiunea ortodoxă română, cuprindênd rugăciuni de diminéţa şi de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum şi la alte multe rugăciuni folositóre 56 la numěr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărţi subred legate şi ordinare. Acuma nu trebue sě stăm în privinţa acésta mai prejos de cărţile de rugăciune ale celorlalte naţionalităţi. Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumnedeu“* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumósă şi se póte căpěta în diferite legături dela mai simple până la mai luxóse şi tóte în preţ fórte moderat.

Preţul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră şi aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadriu argintat şi închidětóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea şi închietóre	2.65
„ „ „ cu catifea şi podóbă mai mare	3.10

Vindětorii de cărţi primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atenţiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune“ întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuţi, care carte format mic octav, cuprindênd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toţi şcolarii.

Preţul acestei cărţi:

In pânză négră . . . . cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă . . . . . . cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . . cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov, unde au sě se adreseze şi vendětorii.

Reuniunea de păstrare şi împrumut: „BRAŞOVEANA“ în Braşov

primeşte depuneri spre fructificare în următoarele condiţiuni:

1. Pentru depuneri până la 1000·— cor. dă 5%, interese;
2. „ „ „ 2000·— „ „ 5¼% „
3. „ „ peste „ 2000·— „ „ 5½% „
plătind şi darea.

(69,3—10) *DIRECŢIUNEA.*

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaş

— **modern instalat** — **afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de**

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaş renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, şi alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial şi puţin spornic.

Serviciu demn de încredere şi conscienţios

Apă minerală şi apă vindecătoare

în sticle de 1/1 şi 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferinţe de inimă, rinichi şi băşică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informaţii se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziasfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Inter. Telef. 18.

Se caută representanţi locali abili.

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provědut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint şi colori.
CĂRŢI DE SCIINŢĂ, literatură şi didactice
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ diferite formate.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ după dorinţă şi în colori.
ANUNŢURI.

REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciuri.
BILANŢURI.
Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
Couverte, in tolă mărimea.
TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.*
PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndërěpt în curte. — Preţurile moderate. —** Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numěrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**